

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Національні ідеї в літературній спадщині П. Куліша

(до 200-річчя від дня народження, 1819–1897)

Каталог книжкової виставки

Упорядник
Мелещенко Л. М.,
головний бібліотекар
відділу науково-документного забезпечення,
соціокультурної діяльності та міжнародних зв'язків

I. Життя, віддане просвітництву

1. **Великі українці: Пантелеймон Куліш – фундатор українського відродження**: (до 195-річчя від дня народж.): метод. поради / М-во культури України, Нац. б-ка України для дітей. – Київ: [НБУ для дітей], 2014. – 32 с.
2. **Домбровська, Л.** Життєвий і творчий шлях Пантелеймона Куліша (1819–1897): (до 195-річчя з дня народж.) / Лариса Домбровська, Валентина Гулак // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 6. – С. 36–41.
3. **Жулинський, М.** Пантелеймон Куліш (1819–1897) / Микола Жулинський // Із забуття – в безсмертя: (сторінки призабутої спадщини) / Микола Жулинський. – Київ, 1990. – С. 43–80.
4. **Жулинський, М.** Пантелеймон Куліш (1819–1897): будитель національної самосвідомості / Микола Жулинський // Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям / Микола Жулинський. – Київ, 2011. – С. 142–173.
5. **Зеров, М.** Лекції з історії української літератури (1798–1870) / Микола Зеров. – [Торонто]: Мозаїка, 1977. – 271 с. – *Із змісту*: Куліш. Біографічні праці й канва. – С. 191–197; Куліш. «Михайло Чарнишенко» та «Україна». – С. 197–201; «Чорна рада». – С. 202–209; «Досвітки». Літературна діяльність Куліша в 70–90-х рр. – С. 209–218; Літературне життя 60-х років. «Основа». – С. 218–225.
6. **Кононенко, М. П.** Частина більша за ціле: [про Пантелеймона Куліша] / Кононенко М. П. // Постаті: посібник-довідник / Кононенко М. П.; НДІ українознавства, МОН України. – Київ, 2005. – С. 197–207.
7. **Кравченко, О.** Бібліографія праць Пантелеймона Куліша / Оксана Кравченко // Історико-педагогічний альманах / АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Київ, 2007. – Вип. 1. – С. 153–159.

8. **Кравченко, О.** Пантелеймон Куліш. Життя, віддане просвітництву : монографія / Оксана Кравченко. – Умань : [Софія], 2009. – 340 с.
9. **Кравченко, О.** Соціокультурне середовище 40-х рр. ХІХ ст. як фактор розвитку особистості Пантелеймона Куліша / Оксана Кравченко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2007. – Вип. 20. – С. 193–199.
10. **Любарська, Л. В.** Куліш Пантелеймон Олександрович / Любарська Л. В. // Українські мовознавці та письменники-мовотворці : довідник / МОН України, НДІ українознавства ; за ред. С. Я. Єрмоленко. – Київ, 2008. – С. 141–145.
11. **Молода нація** : альманах. № 1 (30) : Пантелеймон Куліш (1819–1897) / [редкол.: Олена Бабкіна та ін.]. – Київ : Смолоскип, 2004. – 269 с.
12. **Нахлік, Є.** Пантелеймон Куліш : особистість, письменник, мислитель : наук. моногр. : у 2 т. / Євген Нахлік ; НАН України, Львів. від-ня ін-ту літ. ім. Т. Г. Шевченка, Міжнар. фонд Пантелеймона Куліша. – Київ : Укр. письменник, 2007. – (Літературознавчі студії).
Т. 1 : Життя Пантелеймона Куліша : наук. біогр. – 463 с., [24] арк. іл., портр. – (Літературознавчі студії ; вип. 11).
Т. 2 : Світогляд і творчість Пантелеймона Куліша. – 462 с., [16] арк. іл., портр. – (Літературознавчі студії ; вип. 12).
13. **Побірченко, Н.** Життя і постать Пантелеймона Куліша у листуванні, спогадах сучасників та шанувальників : [у 3 т.]. Т. 1. Пантелеймон Куліш : спогади, листування / Наталія Побірченко. – [Умань] : Жовтий О. О., [2010]. – 388 с.
14. **Побірченко, Н.** Михайло Максимович і Пантелеймон Куліш: до історії взаємин / Наталія Побірченко, Оксана Кравченко. – Умань : Софія, 2007. – 166 с.
15. **Федорук, О.** Куліш та його оточення : робоч. зошит / Олесь Федорук ; Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України. – Київ : [б. в.], 2007. – 74 с.

II. Полум'яне слово Пантелеймона Куліша

16. **Куліш, П.** Автобіографія / Пантелеймон Куліш // Самі про себе : автобіогр. видат. українців ХІХ-го ст. / Укр. Вільна Акад. Наук у США ; ред. Юрія Луцького. – Нью-Йорк, 1989. – С. 23–56.
17. **Куліш, П.** Вибрані листи Пантелеймона Куліша українською мовою писані / Пантелеймон Куліш ; ред. Юрія Луцького, передм. Юрія Шевельова. – Нью-Йорк ; Торонто : Укр. Вільна Акад. Наук у США, 1984. – 326 с.
18. **Куліш, П.** Вибрані твори / Пантелеймон Куліш. – Київ : Дніпро, 1969. – 355 с.
19. **Куліш, П.** Зазивний лист до української інтелігенції ; Листи з хутора / Пантелеймон Куліш. – 2-ге вид. – Київ : Укр. прес-група, 2013. – 55 с.
20. **Куліш, П.** Повість про український народ / Пантелеймон Куліш. – [Тернопіль] : Терно-граф, 2016. – 226 с.

21. **Куліш, П.** Повість про український народ ; Моє життя (Жизнь Куліша) ; Хутірська філософія і віддалена од світу поезія / Пантелеймон Куліш. – Київ : Ред. журн. «Український Світ», 2005. – 382 с.
22. **Куліш, П.** Повне зібрання творів. Т. 1. Листи, 1841–1850 / Пантелеймон Куліш. – Київ : Критика, 2005. – 645 с.
23. **Куліш, П.** Поезії / Пантелеймон Куліш. – Київ : Рад. письменник, 1970. – 394 с.
24. **Куліш, П.** Твори : в 2 т. / Пантелеймон Куліш ; НАН України ; редкол.: І. О. Дзеверін та ін. – Київ : Наук. думка, 1994. – (Бібліотека української літератури. Українська нова література).
Т. 1 : Прозові твори. Поетичні твори. Переспіви та переклади. – 752 с.
Т. 2 : Поєми. Драматичні твори. – 766 с.
25. **Куліш, П.** Твори : в 2 т. Т. 1. Поезія / Пантелеймон Куліш. – Київ : Дніпро, 1989. – 654 с.
26. **Куліш, П.** Чорна рада : роман, оповідання, вірші / Пантелеймон Куліш. – Харків : Фоліо, 2006. – 286 с.
27. **Куліш, П.** Чорна рада : хроніка 1663 р. : роман / Пантелеймон Куліш. Мотря : повість / Богдан Лепкий. – Київ : Шанс, 2008. – 397 с.

III. Громадсько-політичні концепції П. Куліша. Участь у Кирило-Мефодіївському товаристві

28. **Гончарук, П. С.** Суспільно-політичні та історичні погляди П. О. Куліша : до 110-ої річниці його світлої пам'яті (1819–1897) : [монографія] / П. С. Гончарук. – Київ : ДАКККіМ, 2006. – 264 с.
29. **До 190-річчя Пантелеймона Куліша** : [статті] // Культура слова / Ін-т укр. мови НАН України. – 2010. – Вип. 72. – С. 6–31.
30. **Железна, Ю.** Козацтво як державотворчий символ : (у романі Пантелеймона Куліша «Чорна рада») / Юлія Железна // Укр. мова та літ. – 2008. – Січ. (№ 1/2). – С. 16–18.
31. **Жулинський, М.** «Розуміти високе значення людини» : культурництво Пантелеймона Куліша як відповідь на виклик епохи / Микола Жулинський // Нація. Культура. Література : нац.-культур. міфи та ідейно-естет. пошуки укр. літ. / Микола Жулинський. – Київ, 2010. – С. 323–327.
32. **Іванко, А. Б.** «Людина, яка наблизилась до типу західного інтелігента» (П. О. Куліш) / А. Б. Іванко // Історія та правознавство. – 2011. – № 11. – С. 9–14.
33. **Король, Н. В.** Український національний рух наприкінці 40-х рр. ХІХ ст. Кирило-Мефодіївське братство : [конспект уроку з історії України в 9 кл.] / Н. В. Король // Історія та правознавство. – 2012. – № 14/15. – С. 50–54.
34. **Кравченко, О. О.** Науково-етнографічна та краєзнавча діяльність Пантелеймона Куліша / О. О. Кравченко // Збірник наукових праць / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2007. – Ч. 2. – С. 124–130.
35. **Кравченко, О. О.** Передумови виникнення пролетарських культурно-просвітницьких організацій / О. О. Кравченко // Вісник

- Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. пр. – [Луганськ], 2011. – № 20 : Педагогічні науки : за матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конф. «Ціннісні пріоритети освіти: виклики XXI століття», Ч. 3. – С. 249–257.
36. **Куліш Пантелеймон Олександрович** // Українська державницька ідея : антол. політ. традиціоналізму / Міжрегіон. акад. упр. персоналом, Укр. консерват. партія. – Київ, 2007. – С. 56–67.
37. **Лазарева, В. Т.** Соціотворчий потенціал філософських поглядів Пантелеймона Куліша : автореф. дис. ... канд. філос. наук : [спец.] 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / Лазарева Валентина Тимофіївна ; НАПН України, Ін-т вищ. освіти. – Київ : [б. в.], 2015. – 16 с.
38. **Михед, П.** У истоков «православного» гоголеведения: Пантелеймон Куліш / Павло Михед // Слово художнє, слово сакральне : зб. ст. і рец. / Павло Михед ; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Ніжин, 2007. – С. 64–88.
39. **Педагогічно-просвітницька діяльність громадських організацій України** (друга половина XIX – початок XX століття) : монографія / Албул І. В. [та ін.]. – Умань : Жовтий О. О., 2015. – 417 с.
40. **Підлипна, В. С.** Український національний рух наприкінці 40-х років XIX ст. Кирило-Мефодіївське братство : [розробка уроку з історії України в 9 кл.] / Підлипна В. С. // Історія та правознавство. – 2013. – № 8. – С. 28–31.
41. **Побірченко, Н.** Ідеологія Кирило-Мефодіївського братства як передумова виникнення українських громад / Наталія Побірченко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2007. – Вип. 21. – С. 194–203.
42. **Побірченко, Н. С.** Питання національної освіти та виховання в діяльності українських Громад (друга половина XIX – початок XX століття) : монографія / Н. С. Побірченко. – Київ : Наук. світ, 2002. – 331 с.
43. **Ткачук, М. М.** Проблема змісту національного виховання у контексті українського культурно-освітнього руху другої половини XIX ст. / М. М. Ткачук // Наук. зап. Психолого-педагогічні науки / Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. – 2009. – № 4. – С. 66–69.
44. **Тютюнник, О. М.** Взаємодія особи і суспільства як основа суспільно-освітнього процесу / Тютюнник О. М. // Вісн. Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки : [зб. наук. пр.] / Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2011. – Вип. 85. – С. 239–242.

IV. Педагогічні ідеї у творчій спадщині П. Куліша

45. **Куліш, П.** Науково-педагогічна спадщина Пантелеймона Куліша : вибр. твори / [Пантелеймон Куліш ; упоряд. О. О. Кравченко]. – Умань : Софія, 2008. – 207 с.
46. **Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.)** : хрестоматія / [упоряд.: Л. Д. Березівська та ін. ; наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Київ : Наук. світ, 2003. – 418 с. – *Із змісту*: Перегляд українських книжок / П. О. Куліш. – С. 43–47 ; Виховання дітей / П. О. Куліш. – С. 48–49.

47. **Артемова, Л. В.** Педагогічні ідеї та праці Пантелеймона Куліша / Л. В. Артемова // Історія педагогіки України : підруч. для студентів вищ. пед. навч. закл. / Л. В. Артемова. – Київ, 2006. – С. 173–177.
48. **Волкова, Н. П.** Педагогіка : навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / Н. П. Волкова. – 2-ге вид., перероб., допов. – Київ : Академвидав, 2007. – 615 с. – (Альма-матер). – Про П. Куліша: с. 534, 536–537.
49. **Денисюк, І. А.** Творча спадщина Пантелеймона Куліша: педагогічний аспект / І. А. Денисюк // Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Педагогічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – 2008. – Вип. 129. – С. 24–28.
50. **Жаданова, О. М.** Історія формування духовності та моралі у творчих доробках педагогів середини ХІХ століття в контексті сучасної педагогічної думки / О. М. Жаданова // Наук. скарбниця освіти Донеччини. – 2013. – № 3. – С. 18–22.
51. **Кравченко, О.** Виховні ідеї у творчій спадщині Пантелеймона Куліша / Оксана Кравченко // Рідна шк. – 2009. – № 8/9. – С. 68–73.
52. **Кравченко, О.** Дослідження педагогічної спадщини П. Куліша у контексті сучасних суспільних перетворень / Оксана Кравченко, Наталія Побірченко // Наука, освіта, суспільство очима молодих : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих науковців, 15–16 трав. 2008 р., м. Рівне / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т [та ін.]. – Рівне, 2008. – С. 182–184.
53. **Кравченко, О. О.** Педагогічна робота Пантелеймона Куліша / О. О. Кравченко // Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Педагогічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – 2008. – Вип. 129. – С. 45–51.
54. **Кравченко, О. О.** Педагогічна та науково-просвітницька діяльність Пантелеймона Куліша (1819–1897) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Кравченко Оксана Олексіївна ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Київ : [б. в.], 2009. – 20 с.
55. **Кравченко, О. О.** Погляди П. Куліша на виховання морально гармонійної особистості / Кравченко О. О. // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / МОН України, АПН України, Ін-т проблем виховання. – Київ, 2008. – Вип. 12, кн. 2. – С. 428–435.
56. **Кравченко, О. О.** Погляди П. Куліша на дошкільне дитинство як передумову становлення особистості / О. О. Кравченко // Гуманітарний вісник державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – Вип. 14 : Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія. – С. 126–129.
57. **Кравченко, О. О.** Погляди Пантелеймона Куліша на соціальне виховання / О. О. Кравченко // Педагогіка і психологія. – 2010. – № 2. – С. 140–149.
58. **Кузьменко, Н.** Просвітницько-педагогічна діяльність П. Куліша в історико-педагогічних студіях сучасних науковців / Н. Кузьменко // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Педагогіка. – 2017. – Вип. 2. – С. 45–48.